

Met iedereen de transitie in

Richtinggevende keuzes voor
een klimaatneutraal en
klimaatbestendig Nederland



Wetenschappelijke Klimaatraad zegt niet wat haar beleid kost en toont geen begrip voor de angst die dat bij veel mensen wekt

Posted on 29 juni 2024 by Eduard Bomhoff

‘Met iedereen de transitie in’ noemt de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) haar nieuwe rapport. Maar die titel is niet serieus gemeend. De waarschuwing uit 1 Cor 13:2 (ook bij niet-gelovigen wel bekend als ze in Romcoms op Netflix genoeg bruiloften hebben gezien) is hier van toepassing: ‘Al had ik alle kennis, had ik de liefde niet, ik zou niets zijn.’

Dit rapport is ‘niets’ want het heeft geen liefde voor al die Nederlanders die nerveus zijn over de kosten van het CO2- en stikstofbeleid, geen liefde voor boeren, vissers en de industrie, en geen liefde voor wie bezorgd is over de democratie als er onophoudelijk zó veel van boven af wordt verordonneerd.

Geen informatie over de kosten

De WKR doet geen enkele poging om 'iedereen' aan boord te krijgen voor hun 'circulaire transitie', want daarvoor zou ze moeten beginnen met te overtuigen dat de kosten lager uitkomen dan de baten. In het rapport vinden we wel drieënzeventig pagina's vol directieven, maar niet één euroteken met informatie over de kosten.

Politici proberen vaak om op die manier makkelijk weg te komen. Als die bij voorbeeld pleiten om het eigen risico in de zorgverzekering af te schaffen, doen ze dat zonder erbij te vertellen dat er nadelen zijn en dat afschaffen van het eigen risico zo kostbaar is dat andere wenselijke zaken moeten vervallen. Hier in *Wynia's Week* hebben we dan wel een professor (collega Wim Groot) die het beeld [meer compleet](#) maakt.

De WKR bestaat officieel uit twaalf (nu gelukkig nog elf) wetenschappers, maar ze opereren als amateurpolitici. Nergens een afweging van kosten en baten van hun strenge aanbevelingen voor het CO2- en stikstofbeleid. Voorzitter Jan-Willem Erisman (in de media bekend als de 'stikstofprofessor') is een serieus fysicus maar zelf meer van strenge preken zonder tegenspraak dan van het afwegen van kosten en baten.

Hij heeft voor de WKR een team samengesteld met deskundigen op gebied van natuurkunde, scheikunde en biologie, twee psychologen, een klimaatfilosoof, en een jeugdige bestuurskundige voor vlot bestuurskundig jargon. En hij had één econoom, prof Michiel Mulder uit Groningen voor kosten en baten, maar die is hij kwijtgeraakt.

Hoe meer zon- en windenergie hoe voordeliger kernenergie wordt

We weten van prof Mulder dat hij [deskundig voorstander](#) is van nucleaire energie. Mulder legt uit dat als energie voor een wat groter deel komt uit zon en wind, het des te belangrijker wordt om te kunnen vertrouwen op een grote capaciteit aan stabiele energie, omdat het zo kostbaar is om elektriciteit uit zon en wind tijdelijk op te slaan als reserve voor donkere en windstille uren. Die noodzaak moet meetellen in de werkelijke prijzen van zon en wind.

Dat maakt nucleair correct berekend goedkoper en zon en wind duurder. 'In a scenario with already high amounts of renewables, building an nuclear power plant requires less subsidies than building even more renewables (because of impact on capture prices).'

Gênant dat WKR-rapport niets zegt over kernenergie

Wel, dat lezen we niet terug in 'Met iedereen de transities in'. De elf andere leden van de WKR pleiten uitvoerig voor biomassa (dat is vooral het kappen van hele bossen in het buitenland, het vervoer van die bomen per dieselschip naar Rotterdam en het verbranden in de biomassacentrales zoals ook bepleit door PvdA-GL aanvoerder Timmermans). Ze schrijven over import van biomassa als een 'robuust' deel van het beleid in de verschillende scenario's (p. 53).

Maar het WKR-rapport wil niets zeggen over nucleair. Van politici als Timmermans kunnen we dat begrijpen; voor elf wetenschappers is dat heel gênant. Dus heeft de integere wetenschapper Mulder zijn lidmaatschap van de WKR opgezegd omdat hij 'zich elders met meer voldoening kan inzetten'.

Een van de overgebleven leden is de psycholoog prof Linda Steg, ook uit Groningen. In haar *Psychology of climate change* schrijft zij terecht dat mensen meer geneigd zijn om een eigen bijdrage te leveren ten behoeve van een beter klimaat wanneer ze het gevoel hebben dat veel anderen er net zo over denken: 'emphasizing that more and more people are starting to adopt the behavior ... can encourage climate actions among those with a relatively weak intrinsic motivation to act.

Prof Steg kan dan ook wel uit protest haar lidmaatschap van de WKR beëindigen, want het rapport doet niets om een 'zwakke intrinsieke motivatie' te versterken. We kunnen de WKR excuseren wanneer ze geen bereik heeft bij de groep die zich nergens zorgen over maakt, omdat er in het verleden wel eens perioden voorkwamen met nog veel heftiger schommelingen in de temperatuur van de aarde, en die episodes hebben planten en dieren ook overleefd. Wie zo denkt, krijgt misschien straks gelijk met zulk riskant scepticisme, maar staat afgestemd op een heel andere golflengte.

Help armere landen te stoppen met koken op houtskool

Maar drie andere groepen Nederlanders worden ook geschoffeerd door de WKR en dat is wél fout. Er zijn veel mensen (waaronder uw columnist) die klimaat serieus nemen, maar vinden dat de afweging tussen bestrijden en aanpassen vraagt om een kosten-baten analyse. Daarin faalt de WKR volledig.

Er zijn ook mensen (waaronder opnieuw uw columnist) die menen dat de beste hulp aan armere landen niet bestaat uit een verbod op steenkool, aardolie en kunstmest (ook wreed als we ons herinneren hoe onze eigen welvaart is gekocht), maar uit intelligente bijdragen om hun economische ontwikkeling te bevorderen en daarmee snel minder kindersterfte te bereiken, en ook gezonder wonen met stromend water en een toilet, en een einde aan koken met houtskool. De WKR steekt geen hand naar hen uit. Lees bij voorbeeld Bjorn Lomborg (gratis op X).

En ten slotte zijn er mensen (waaronder ook uw columnist) die menen dat Nederlandse politici zijn tekortgeschoten in hun respect tegenover burgers op het boerenland, op zee en in grote delen van de industrie. Ook al zien zulke 'linkse' politici boeren, vissers en werkers in de industrie al lang niet meer als realistische doelgroep, toch moeten ze altijd proberen om tegen iedereen eerlijk te zijn.

Eerlijk over de geluidsoverlast van windmolens op het land. Eerlijk over de schade aan de natuur van windmolens op zee. Eerlijk over de afweging tussen mest en stikstof. Eerlijk over de extra grond die nodig is voor biologische landbouw. De WKR wil een 'aangescherpt doel' en een 'steiler pad' dan de andere landen in de EU voor het CO2-beleid, maar vertelt niet hoe veel dat extra kost, en gaat niet in op de angst van zo veel Nederlanders over wat dat aan hogere lasten gaat meebrengen. De WKR toont geen begrip voor die angst.

Overtuigen, niet ordonneren

Als deze Raad wil doorgaan, moet ze veel harder werken om meer Nederlanders te overtuigen van een verstandig klimaatbeleid. Voorzitter Erisman komt op deze lezer over als aanhanger van de harde lijn: 'alles wat ik aanbeveel moet, wat het ook kost, want ik schrijf er al twintig jaar over'. Dat werkt nu averechts, na de sterke opkomst van PVV en BBB. Erisman moet overtuigen, niet ordonneren. Misschien kan

hij dat leren van zijn twee gerenommeerde psychologen, Linda Steg en Heleen de Coninck.

En, Jan-Willem, nooit meer een rapport zonder euro-cijfers over kosten en baten!

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.

Het zijn de donateurs die **Wynia's Week** mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [**HIER**](#) . Hartelijk dank!